

NAZILLI İLÇESİNİN SOSYO-EKONOMİK GELİŞİMİŞLİĞİ VE TARIM SEKTÖRÜNÜN GENEL YAPISI

Prof. Dr. Abdullah ÖZDEMİR

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Nazilli İİBF, İktisat Bölümü

GİRİŞ

Aydın ilinin ekonomik yapısında genel olarak tarım ve turizm sektörleri ağırlıklı olarak yer almaktadır. Ülke genelinde ilin Kuşadası ve Didim ilçeleri turizm bölgeleri, Nazilli, Söke ve Sultanhisar ilçeleri ise tarım bölgeleri olarak ön plana çıkmaktadır.

Tarihsel süreçte de Nazilli ilçesi tarım sektörünün yoğun olarak faaliyet gösterdiği bölge olarak ön plana çıkmıştır. İlçe Cumhuriyetin kuruluşundan 1980'li yıllara kadar, Sümerbank'ın da katkısıyla sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında gerek Türkiye genelinde ve gerekse Aydın ili içerisinde ilk sırada yer almıştır. Bu özelliği nedeniyle bölge cazibe merkezi olmuş, ilçe milli gelire önemli katkı sağlarken aynı zamanda istihdamın da önemli bir kısmını karşılar hale gelmiştir.

1980'li yıllara kadar bu özelliğini korumayı başaran Nazilli ilçesi, sonraki dönemde bu etkinliğini kaybetmiş, sahip olduğu potansiyeli çok fazla kullanamamaya başlamıştır. Bu kapsamda bu çalışmanın temel amacı, Nazilli ilçesinin sosyo-ekonomik yapısını ve tarım potansiyelini ortaya koyarak ilçenin var olan potansiyelinin nasıl artırabileceğini ortaya koymaya yöneliktir. Bu doğrultuda önce Nazilli ilçesinin sosyo-ekonomik göstergeleri ele alınıp açıklanacak, sonrasında ilçenin tarım potansiyelinin temel göstergeleri üzerinde durulacaktır. İlçenin var olan potansiyelinin artırılabilmesine yönelik olası politika önerileri ile çalışma sonuçlandırılacaktır.

1. NAZILLI İLÇESİNİN SOSYO-EKONOMİK GELİŞİMİŞLİK SEVİYESİ

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından 1966 yılından beri, belirli dönemler için Türkiye'deki tüm ilçelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması yapılmaktadır. Bu sıralamada kullanılan değişkenler eğitim, sağlık, demografik, rekabetçilik ve yenilikçilik değişkenleri olarak ifade edilebilir. Nazilli ilçesi 1960'lı yıllarda ülkedeki tüm ilçeler arasında ilk sıralarda yer alırken geçen süre içinde bu konumunu çok fazla koruyamamıştır.

Aşağıda verilen Tablo 1'de 1981 yılı için Aydın ilinde yer alan ilçelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasına yer verilmektedir.

Tablo 1. Aydın İli İlçelerinin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (1981 Yılı)

İlçe Adı	Türkiye Geneli Sıralama	İl İçindeki Sıralama	Skor
Nazilli	14	1	5,736
Merkez	18	2	5,182
Kuşadası	23	3	4,767
Söke	49	4	3,077
Sultanhisar	81	5	2,145
Germencik	91	6	2,058
Yenipazar	107	7	1,705
Koçarlı	149	8	1,055
Çine	157	9	0,979

kapsamda devletin hem ürün bazlı bir politika uygulamasına ve hem de doğrudan üreticinin faydalanabileceği destekleme stratejisine ihtiyaç bulunmaktadır.

Nazilli incir, zeytin, kestane gibi birçok tarımsal üründe önemli üretim gücüne sahiptir. Bu nedenle ürün tanıtım grubunun faaliyetleri, potansiyelin değerlendirilmesi noktasında çok önemlidir. Tanıtım grupları ürünün hem tanıtımını yapacak hem de ürün talebini artıracaktır. Bu doğrultuda, ürün pazarlama ağlarının genişletilmesi gerekmektedir. “Anında Pazarlama” stratejisinin tarımsal ürünlerin satışında da hayata geçirilmesi yaratılacak katma değer artırılabilirliği için çok önemlidir. Pazarlama konusunda ürünlerin bilinirliği yanında markalaşma ve imaj kavramlarına da özen gösterilmelidir.

Türkiye, tarımsal ürünlerin fiyatlandırılmasında üretimdeki üstünlüğüyle orantılı fiyat belirleme hakkına sahip değildir. Bu nedenle Nazilli'nin yurt dışına ihraç ettiği tarımsal ürünlerin fiyatı daha düşük seviyelerde kalmaktadır. Ülke çapında fiyatlama konusunda daha etkin bir politikanın yürütülmesi Nazilli'nin tarım gelirlerinin doğrudan artırılmasını sağlayabilecektir.

Nazilli'de tarıma dayalı sanayinin desteklenmesi ve bu kapsamda “Araştırma ve Geliştirme” faaliyetlerine girişilmesi büyük önem taşımaktadır. Söz konusu altyapı oluşturulabilirse tarım sektörünün yaratacağı katma değer daha da artacaktır. Gerekli altyapı ve doğal kaynak bolluğunu gören girişimciler bölgeye daha fazla yatırım yapacak neticede Nazilli'de yeni tarımsal ürünlere dayalı tesis sayısı artacaktır. Sonuçta hem tarım sektörü hem de istihdam bu süreçten olumlu olarak etkilenecektir. İlçede üretim tesislerinin artışı bölgenin daha tanınır hale gelmesini sağlayacak, beraberinde ilin elde ettiği gelir artabilecektir.

Son dönemde Covid-19 pandemisine bağlı olarak yaşanan gıda temin sorunu tarım sektörünün ne denli olduğunu bir kez daha ortaya koymuştur. Tarım sektörünün desteklenmesi, sektöre bağlı olan diğer sektörlerin de girdi teminini kolaylaştırarak ülke gelirinin artışına katkı sağlayacaktır. Nazilli ilçesinde tarım sektörünün desteklenmesi konusunda sektörde yer alan tüm paydaşların ortak hareket etmeleri gerekmektedir. Tarım sektöründe yaşanan sorunların çözümünü sadece devletten beklemek yerine tüm paydaşlar sürece katkıda bulunmalıdır.

KAYNAKLAR

- Nazilli Ticaret Odası, 2021. Jeotermal Sektör Raporu, <https://www.naztic.org.tr/wp-content/uploads/2021/03/jeotermal-sektor-raporu.pdf> (Erişim Tarihi: 01.07.2022).
- Özdemir, A. 2022. *Türkiye’de İncir Ekonomisi*, İksad Yayınları, Ankara.
- Özdemir, A. - Eser, M. 2010. “Aydın İlinde Tarım Sektörünün Genel Görünümü”, *Sosyo Ekonomik Değişim: Aydın İli Örneği*, (Editörler: Abdullah Özdemir ve Mümin Eser), Alter Yayıncılık, Ankara: 82-110.
- Özdemir, A. - Çakır, M. 2009. “Cumhuriyet’ten Günümüze Tarım Sektörünün Türkiye Ekonomisi İçerisindeki Yeri ve Önemi”, *Atatürk ve Cumhuriyete Armağan*, Edt. G. Güneş – M. Başaran, Adnan Menderes Üniversitesi Yayınları, No: 30, Aydın: 127-144.
- Sanayi Bakanlığı, <https://www.sanayi.gov.tr/merkez-birimi/b94224510b7b/sege/ilce-sege-raporlari> (Erişim Tarihi: 25.06.2022).
- Tarım ve Orman Bakanlığı, 2018. Aydın İli Master Planı, <https://aydin.tarimorman.gov.tr/Belgeler/Ayd1nTar1mMasterPlanB1/MASTERPLAN816.01.2019-converted.pdf> (Erişim Tarihi: 10.07.2022).
- Timur, Ö.B. - Aytaş İ. - Acet B. 2021. “Temporal and Spatial Change of Land Use: The Case of Nazilli District”, *Kent Akademisi*, Volume, 14 (43), Issue 1: 230-240.
- TÜİK, <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=tarim-111&dil=1> (Erişim Tarihi: 03.07.2022).
- TÜİK, <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=ulusal-hesaplar-113&dil=1> (Erişim Tarihi: 01.07.2022).